

O EFEKTYWNOŚCI STOSOWANIA ZASAD PRAWNYCH W DZIAŁALNOŚCI KARNO-WYKONAWCZEJ PERSONELU ORGANÓW ORAZ JEDNOSTEK ODBYWANIA KARY NA UKRAINIE

W artykule przeprowadzono analizę zasad z zakresu ustawodawstwa karno-wykonawczego, dotyczących wykonywania oraz odbywania kary rozpatrywanych przez pryzmat ich stosowania w działalności karno-wykonawczej personelu organów oraz jednostek odbywania kary na Ukrainie. Wyznaczono również kwestie problematyczne wynikające na tej płaszczyźnie oraz opracowano naukowo uzasadnione kierunki ich faktycznego rozwiązania.

Słowa kluczowe: działalność karno-wykonawcza; zasady prawa; personel organów i jednostek odbywania kary; wydajność; skazany; wykonanie kary; stosowanie norm prawa.

ON THE EFFICIENCY OF APPLICATION OF PRINCIPLES OF THE RIGHT IN CRIMINAL-EXECUTIVE ACTIVITY OF PERSONNEL OF BODIES AND INSTITUTIONS OF CARRIAGE OF UKRAINE

The article analyzes the principles of criminal-executive legislation, the execution and serving of sentences through the prism of their application in the criminal-executive activities of the personnel of the organs and penal institutions of Ukraine, as well as the formation of problem points that arise in this direction and formulated scientifically substantiated ways to solve them. essentially.

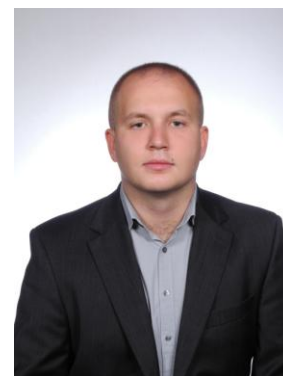
Keywords: criminal-executive activity; The principles of law; Personnel of penitentiary bodies and institutions; efficiency; Performance; condemned; Scope of punishment; The application of the rules of law.

ПРО ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ ПРАВА У КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІВ ТА УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ УКРАЇНИ

В статті здійснено аналіз принципів кримінально-виконавчого законодавства, виконання та відбування покарань через призму їх застосування в кримінально-виконавчій діяльності персоналу органів та установ виконання покарань України, а також становленні проблемні моменти, які виникають у цьому напрямі та сформульовані науково обґрунтовані шляхи щодо їх вирішення по суті.

Ключові слова: кримінально-виконавча діяльність; принципи права; персонал органів та установ виконання покарань; ефективність; результативність; засуджений; сфера виконання покарань; застосування норм права.

Постановка проблеми. Як свідчить практика виконання кримінальних покарань в Україні, однією з проблем, що виникає при реалізації завдань кримінально-виконавчого законодавства та його мети, які визначені в ст. 1 Кримінально-виконавчого кодексу (далі – КВК) України, є неналежний рівень та низька ефективність застосування у кримінально-виконавчій діяльності персоналу Державної кримінально-виконавчої служби (ДКВС) України принципів права, що визначені в законі. При цьому зміст цієї проблеми лежить у декількох площинах, а саме:

Yaroslav Likhovycky

*docent Katedry Prawa
Karnego
Wydziału Prawa
Użhorodskiego
Uniwersytetu
Narodowego
doktor nauk prawnych,
(m. Użhorod, Ukraina)*

а) у неточному розумінні персоналом органів та установ виконання покарань змісту як слова «принцип», так і в цілому змісту принципів права, які ці особи можуть застосувати на практиці;

б) у різноманітному тлумаченні змісту принципів права на доктринальному (правовому) рівні;

в) у повторюваності міжгалузевих та галузевих принципів права, а також принципів інститутів права; в законах, що регулюють сферу виконання покарань;

г) у деяких особливостях реалізації у кримінально-виконавчій діяльності принципів міжнародного права, що стосуються сфери виконання покарань.

Таким чином, слід визнати, що в наявності складна теоретико-прикладна проблема, що потребує свого вирішення на науковому та нормативному рівнях, що й обумовило вибір теми цієї наукової статті, а також її основного завдання – розробити науково обґрунтовані шляхи щодо удосконалення правового механізму з цих питань.

Стан дослідження. Вивчення наукової літератури показало, що досить активно розробка проблеми кримінально-виконавчої діяльності персоналу органів та установ виконання покарань займаються такі учені, як: К.А. Автухов, О.М. Бандурка, В.А. Бадира, І.Г. Богатирьов, О.І. Богатирьова, О.М. Джужа, Т.А. Денисова, О.Г. Колб, І.М. Копотун, В.Я. Конопельський, В.О. Меркулова, А.Х. Степанюк, В.М. Трубников, І.С. Яковець та ін.

Поряд з цим, у контексті змісту тих питань і завдань, які склали предмет дотримання цій роботі, наукові пошуки здійснюються безсистемно та не цілеспрямовано, що й виступило додатковим аргументом щодо вибору її тематики та постановці пріоритетної мети.

Виклад основних положень. Як встановлено в ході цього монографічного дослідження, поряд з основоположними у кримінально-виконавчій діяльності персонал ДКВС України досить активно застосовує й так звані загальні принципи права, тобто ті вихідні положення, що притаманні праву в цілому, а також діють у всіх галузях та інститутах права [1, с. 128].

До загальних принципів діяльності персоналу органів та установ виконання покарань у сфері виконання покарань науковці відносять наступні принципи: а) правові визначеності; б) пропорційності; в) добросовісності; г) розумності [1, с. 128].

Основу принципу правової визначеності утворює концепція передбачуваності (припущення, бачення чогось у майбутньому тощо) [2, с. 497], згідно якої суб'єктом права має бути забезпечена можливість планувати свої дії із впевненістю, що вони знають про правові наслідки своїх дій [1, с. 128].

Матеріальним вираженням даного принципу може слугувати положення розділу V Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України», у якому визначений правовий та соціальний захист персоналу ДКВС України, що доводяться до відома всіх осіб, які поступають на службу чи роботу в органи та установи виконання покарань, тобто таким чином реалізується їх права визначеність у кримінально-виконавчих правовідносинах.

Як з цього приводу зазначено в рішенні Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 р. № 5-рп/2005 (справа про постійне користування земельними ділянками) [3] та від 11 жовтня 2011 р/ № 11-рп/2011 (справа про строки адміністративного затримання) [4], принцип правової визначеності є змістовним вираженням таких конституційних принципів як: верховенства права; рівності та справедливості, а також того, що в іншій ситуації не може бути забезпечено однакове застосування права, що неминуче призводить до свавілля. При цьому, оскільки ідеї правової визначеності мають втілюватись у процесі як нормотворчості, так і реалізації права (правозастосування), включаючи сферу виконання покарань, науковці логічно вивели дві групи вимог, що мають пред'являтися до змісту принципу правової визначеності [1, с. 129], а саме – це:

1) вимоги до нормативно правових актів. Зокрема, такі джерела мають бути зрозумілими, не суперечливими і повинні пропонувати повне врегулювання. Крім цього, зазначені акти мають обов'язково оприлюднюватися, а також повинні не мати зворотної дії, бути стабільними і послідовними. Як у зв'язку з цим визначено в ч. 2 ст. 41 КК України, наказ або розпорядження є законним, якщо вони віддані відповідною особою, в належному

порядку та в межах її повноважень і за змістом не суперечить чинному законодавству та не пов'язані з порушенням конституційних прав та свобод людини і громадянина [5].

Важливими у цьому контексті є й положення п. 3 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів» від 26 червня 1992 р № 8, у якому мова ведеться про те, що, якщо дії притягнутої до відповідальності особи були реакцією на незаконні діяння судді, працівника правоохоронного органу, члена громадських формувань з охорони громадського порядку чи військовослужбовця або викликані особистими не приязними стосунками, не пов'язаними з виконанням потерпілим своїх обов'язків, вчинене, за наявності для цього підстав, потрібно кваліфікувати як злочин проти особи або власності [6, с. 101];

2) вимоги до їх застосування.

Зміст їх полягає у тому, що нормативно-правові акти повинні виконуватися; має існувати практика їх однакового застосування; рішення судів повинні бути остаточними, обов'язковими та виконуваними [1, с. 129]. У контексті змісту кримінально-виконавчої діяльності персоналу ДКВС України показовою є постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 березня 1993 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини, пов'язані з порушеннями режиму відбування покарання в місцях позбавлення волі» [7]. Так, у п. 3 цієї постанови визначено виключний перелік посадових осіб, які можуть бути потерпілими від цих злочинів, а саме – це ті із них, які відповідно до ст. 135 КВК України користуються правом застосування заходів заохочення і стягнення щодо засуджених [7, с. 109], що має пряме відношення до змісту принципу правової визначеності кримінально-виконавчої діяльності персоналу органів та установ виконання покарань.

У свою чергу, принцип пропорційності (розмірності), як правильно встановив С.П. Погребняк, ґрунтується на ідеї справедливості і розглядається як елемент принципу верховенства права [1, с. 129].

Відповідно до змісту зазначеного принципу, юридичні дії та владні рішення мають проходити тест на пропорційність, що включає такі критерії:

а) засіб, призначений для досягнення мети влади, повинен підходити для досягнення цієї мети (доречність). Так у ч. 4 ст. 6 КВК зазначено, що засоби виправлення і ресоціалізації засуджених застосовуються з урахуванням виду покарання, особистості засудженого, характеру, ступеня суспільної небезпеки і мотивів вчиненого кримінального правопорушення та поведінки засудженого під час відбування покарання;

Як свідчить практика оцінюючи доречність певного засобу, необхідно врахувати не можливість застосування заборонених засобів (наприклад, катувань), що робить недоречним подальший аналіз тих чи інших обмежень на предмет їх пропорційності. Крім того оцінюванню підлягає легітимність мети застосування засобу, яка має впливати з Конституції України (зокрема, ст. 27, у якій зазначено, що ніхто не може бути свавільно позбавлений життя) та законів (наприклад, Закон України від 21 липня 2006 р. «Про ратифікацію факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки та покарання» [8]).

Водночас, як обґрунтовано доводять науковці, доречність засобу необов'язково свідчить про те, що він є єдино можливим. Якщо існують інші, менш обтяжливі засоби, то у держави немає розумних підстав використовувати засоби, що передбачають більше втручання: більш м'які засоби є оптимальними; вони краще відповідають інтересам громадян; при цьому рівною мірою відповідаючи інтересам держави [1, с. 129]. Як з цього приводу зазначено в п. 17 постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 2 «Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну не відбутої частини більш м'яким», оскільки судовий розгляд питання про умовно дострокове звільнення від відбування покарання або не відбутої частини покарання більш м'яким справляє великий виховний і запобіжний вплив як на самого засудженого, так і на інших осіб, суди під час засідання у справах цієї категорії повинні приділяти особливу увагу поясненням засудженого, представників органу, який віддає виконанням покарання, спостережної комісії або служби у справах дітей по суті внесеного подання [9, с. 174].

б) з усіх придатних має бути обрано той засіб, який найменше обмежує право приватної особи (необхідність). Так, у ч. 16 ст. 134 КВК закріплено положення, відповідно до якого адміністрація колонії при встановленні факту порушення особою, яка відбуває покарання у виді позбавлення волі, вимог режиму зобов'язана невідкладно розпочати перевірку причин, обставин і мотивів вчинення порушення, поведінки цієї особи до вчинення проступку, Визначити кількість і характер раніше накладений стягнень, а також отримати її пояснення про суть проступку. За наслідками такої перевірки приймається рішення про доцільність або недоцільність застосування до особи, яка відбуває покарання у виді позбавлення волі, заходів стягнення та обґрунтовується їх вид;

в) збиток особи від обмеження її права повинен бути пропорційним вигоді від досягнення поставленої мети (пропорційність у вузькому розумінні, яку в науці називають також принципом балансування [1, с. 129]).

Крім цього, перевірка пропорційності у таких випадках передбачає також порівняння інтенсивності втручання з метою, яка переслідується. При цьому беруться до уваги правові та моральні цінності суспільства, відбуваються зважування та балансування прав, інтересів і цілей сторін. У зазначеній ситуації баланс можна вважати справедливим (розумним) лише за умови, що обмеження, яке запроваджується, не посягає на саму сутність того чи іншого права і не призводить до втрати його реального змісту [1, с. 129-130]. Як з цього приводу зауважила І.С. Яковець, можна стверджувати, що, зокрема, для оптимізації процесу реалізації кари необхідно привести існуючі правообмеження засуджених у відповідність до вимоги обґрунтованості, виключивши існування таких, що не сприяють забезпеченню безпеки, запобіганню злочинів і безладів.

Як встановлено в ході даного дослідження, у правовому механізмі кримінально-виконавчої діяльності персоналу органів та установ виконання покарань значне місце відводиться й такому загальному принципу права, як принцип добросовісності. Його зміст передбачає необхідність сумлінної і чесної поведінки суб'єктів при виконанні ними своїх юридичних обов'язків і здійсненні своїх суб'єктивних прав [1, с. 130]. Зокрема, в ч. 1 ст. 16 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» у зв'язку з цим зазначено, що персонал ДКВС України зобов'язаний неухильно виконувати закони України, додержуватися норм професійної етики, гуманно ставитися до засуджених і осіб взятих під варту.

Крім цього, принцип добросовісності містить вимоги, які допомагають усунути або пом'якшити недоліки абстрактної і формальної природи права, наблизити його до ідеалів справедливості, рівності, свободи та гуманізму [1, с. 130]. Як у зв'язку з цим зазначено у п. 18 постанови Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 5 «Про судову практику у справах про хабарництво», відповідно до п. 2 примітки до ст. 368 КК службовими особами, які займають відповідальне становище, є особи, зазначені в п. 1 примітки до ст. 364, посади яких згідно зі ст. 25 Закону України від 16 грудня 1993 року №3723-ХІІ (3723-12) «Про державну службу України» віднесені до третьої, четвертої, п'ятої та шостої категорії, а також судді, прокурори і слідчі, керівники, заступники керівників органів державної влади і управління, органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів та одиниць. Службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, є особи, зазначені в ч. 1 ст. 9 названого Закону та особи, посади яких згідно зі ст. 25 цього Закону віднесені до першої і другої категорії.

Наведені переліки є вичерпними і поширювальному тлумаченню не підлягають. При цьому висновок суду про те, що службова особа займала відповідальне чи особливо відповідальне становище, повинен бути належним чином мотивованим [10, с. 199].

На переконання С.П. Погребняка і можна з цим погодитись у повній мірі, добросовісність та реалізація прав і додержання обов'язків, здійснення нормотворчості, правозастосування та тлумачення відповідно не тільки до букви права, а й до його духу [1, с. 130].

Додатковим аргументом, щодо такого висновку виступає рішення Конституційного суду України від 1 грудня 2004 р. №18-рп/2004 (справа про охоронюваний інтерес), у якому добросовісність визначена однією із загально правових засад [11].

Виходячи з етимологічного значення слова «добросовісність» (той, хто чесно, старанно і сумлінно виконує свої обов'язки) [12, с. 151] та результатів спеціальних наукових досліджень з означених проблематики [13 с. 130], у принципів добросовісності діяльності персоналу ДКВС України у сфері виконання покарань можна виділити два аспекти:

- а) добросовісність при реалізації прав і повноважень;
- б) добросовісність при виконанні обов'язків.

У першому випадку добросовісність пов'язується правами і повноваженнями персоналу органів та установ виконання покарань.

Під суб'єктивним правом особи юридичній науковій літературі розуміється гарантована нормами права міра можливої поведінки особи [1, с. 238].

Права посадових і службових осіб ДКВС України визначені в ч. 2 ст. 18 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України», які, як це впливає із змісту п. 14 ч. 2 цієї правової норми, є невичерпні. Поряд з цим варто мати на увазі, що зловживання правом є неприпустимим. Як у зв'язку з цим зазначено в ст. 23 Конституції України, кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості.

Виходячи з цього, С.П. Погребняк влучно зауважив, що зловживання правом – це свого роду спотворення права, позаяк у цьому разі особа надає своїм діям повну видимість юридичної правильності, використовуючи насправді свої права, окремі норми та інститути права в цілях, які є протилежними, що переслідує позитивне право.

Показовим у цьому контексті є рішення Європейського Суду з прав людини від 29 квітня 2003 року в справі «Полторацький проти України», який визнав факти застосування насильства до цієї особи у СІЗО м.Івано-Франківська та зазначив у зв'язку з цим, що недостатність засобів не може, в принципі, оправдати умови, які настільки незадовільні, що перевищили поріг поводження, що порушує статтю Конвенції. Крім цього, суд зауважив, що економічні проблеми України у будь-якому випадку не можуть пояснити та оправдати окремі умови утримання, які у цій справі були визнані недопустимими [14, с. 27-30].

Цікавим з цього приводу є й інший висновок, до якого прийшов Жан-Франсуа Гейро, а саме: кримінальна сфера по своїй природі знаходиться там, де її учасники вчиняють спробу відволікти вас обманним чином, осліпити зустрічним світлом або сховатись під масками доброзичливості [15, с. 33].

Під повноваженнями у тлумачних словниках розуміють право, надане кому-небудь, для здійснення чогось [12, с. 484].

Повноваження персоналу органів та установ виконання покарань встановлюється у їх посадових інструкцій відповідно до виконуємої роботи та доводяться під розпис, як це передбачено ст. 57 Конституції України, враховуючи, зокрема, положення цієї статті про те, що закони та інші нормативно-правові акти, які визначають права і обов'язки громадян, не доведені до відома населення у порядку, встановленому законом, є не чинними.

По такому самому шляху у такій ситуації йде й судова практика. Так, у п. 6 постанови Пленуму від 25 травня 1998 р. № 13 «Про практику розглядами судами справ про корупційні питання діяння та інші правопорушення, пов'язані з корупцією» Верховний Суд України роз'яснив, що особа набуває статусу державного службовця з моменту прийняття рішення про зарахування її на посаду державного службовця, незалежно від того, прийняла вона присягу чи ні, а також чи присвоєно їй ранг і чи попереджено її про встановлені ст. 5 Закону обмеження. Саме тому в кожному такому випадку суди мають перевіряти наявність акта Кабінету Міністрів України про віднесення посади особи, яка притягується до відповідальності до категорії державних службовців [16, с. 154].

Щодо другого аспекта змісту принципу добросовісності – добросовісність при виконанні обов'язків – то у кримінально-виконавчій діяльності персоналу ДКВС України він має також своє змістовне вираження.

В теорії права під юридичним обов'язком розуміється встановлена нормами права міра належної поведінки особи [1, с. 239].

Юридичні обов'язки персоналу органів та установ виконання покарань визначені в ч. 1 ст. 18 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» та в інших законах (п. 20 ч. 1 цієї статті).

Аналіз змісту ч. 1 ст. 18 зазначеного Закону та інших законів дозволяє зробити висновок про те, що юридичний обов'язок для окремо взятої особи з числа персоналу ДКВС України передбачає:

а) необхідність здійснення певних дій (виконувати покарання відповідно до вимог кримінально-виконавчого законодавства (п. 1 ч. 1 ст. 18 Закону)) або утримання від них (не проявляти жорстокість, не людське або таке, що принижує людську гідність поведінки із засудженими (ч. 1 ст. 16 Закону));

б) необхідність відреагувати на законні вимоги уповноваженої особи (відповідно до вимог ч. 2 ст. 21 Закону законні вимоги та розпорядження посадових і службових осіб ДКВС України є обов'язковими для виконання. Не виконання законних вимог і розпоряджень цих осіб та втручання в їх діяльність тягне за собою відповідальність, передбачену законом);

в) необхідність не перешкоджати уповноваженій особі користуватися благами, на які вона має право (згідно п. 2 ч. 1 ст. 18 Закону посадові та службові особи органів і установ виконання покарань зобов'язані забезпечувати дотримання прав людини і громадянина, реалізацію законних прав та інтересів засуджених і осіб, узятих під варту, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань);

г) необхідність нести відповідальність за невиконання своїх обов'язків [1, с. 239-240] (як це впливає із змісту ч. 3 ст. 16 Закону, у разі вчинення дій, зазначених у ч. 2 цієї статті (жорстке ставлення до засуджених, особа рядового чи начальницького складу або працівник кримінально-виконавчої служби підлягає звільненню зі служби (роботи), якщо до нього поставлено обвинувальний вирок суду, який набрав законної сили, або якщо протягом року за такі ж дії до нього вже було застосовано дисциплінарне стягнення).

У рішенні Європейського Суду з прав людини від 18 грудня 2008 р. у справі «Кац та інші проти України» зазначений суд визнав порушенням ст. Конвенції бездіяльність персоналу СІЗО м. Києва, що привела до смерті ув'язненої під варту Ольги Біляк, та була пов'язана з нелюдським ставленням до цієї особи [17, с. 6-9].

Свою роль та місце у кримінально-виконавчій діяльності персоналу ДКВС України, як показали результати даного дослідження, відіграє й такий загальний принцип права, як принцип розумності.

У юридичній практиці зазначений принцип розглядається як складова верховенства права. На це, зокрема, акцентується увага в рішенні Конституційного Суду України від 8 грудня 2011 р. № 16-рп/2011 (справа про фіксування судового процесу технологічними засобами) [18] та від 29 серпня 2012 р. №16-ра/2012 (справа про підсудність окремих категорій адміністративних справ) [19].

Змістовно даний принцип вимагає обґрунтованості та послідовності поведінки суб'єктів права (у тому числі суб'єктів владних повноважень), а також встановлює необхідність їх розсудливості [1, с. 130]. Зокрема, як зазначено у зв'язку з цим у ч. 2 ст. 106 КВК України застосуванню заходів фізичного впливу, спеціальних заходів і засобів, якщо дозволяють обставини, а в ч. 4 цієї статті наступне: якщо застосування заходів фізичного впливу уникнути мене можливо, вони не повинні перевищувати міру, необхідну для виконання покладених на адміністрацію колонії обов'язків, і мають зводитися до завдання найменшої шкоди здоров'ю правопорушників. У разі необхідності адміністрація колонії зобов'язана негайно надати допомогу потерпілим [20, с. 33-59].

Показовим у цьому контексті є рішення Європейського Суду з прав людини від 21.04.2011 р. по справі «Нечипорук та Йонкало проти України», у якому суд визнав факт порушення ст. 3 Конвенції, а саме – те, що відносно гр. Нечипорука персоналом СІЗО застосовувались тортури [21, с. 24-27].

Враховуючи зазначені факти, науковці зробили висновок про те, що принцип розумності вимагає перевіряти дії цих осіб на відповідність здоровому глузду, використовуючи при цьому стандарт «звичайної розумної особи» (людини, яка має нормальний, середній рівень інтелекту, знання та життєвого досвіду) [1, с. 131].

Важливою у цьому сенсі є також оцінка ефективності дій, зокрема персоналу органів та установ виконання покарань [22, с. 17-18]. При цьому, як вірно зауважив Е.Сванідзе, незалежно від підстав для позбавлення волі чи характеру злочину, в якому підозрюється особа, що тримається під вартою, остання не повинна піддаватись жорсткому поводженню, включаючи з боку персоналу установ попереднього ув'язнення [23, с. 8].

Такими в цілому по змісту є загальні принципи права, що мають (а, подекуди, як встановлено в ході даного дослідження, вже реалізуються на практиці) застосовувалися в кримінально-виконавчій діяльності персоналу ДКВС України.

Висновок. Якщо узагальнити існуючі в науці підходи та результати цієї монографічної розробки, то під загальними принципами кримінально-виконавчої діяльності персоналу органів та установ виконання покарань слід розуміти ті вихідні положення права, що притаманні йому в цілому та відображені у кримінально-виконавчому законодавстві, а також міжгалузевих інститутах права, що регулюють правові відносини у сфері виконання покарань (умовно-дострокове звільнення від покарання та його відбування; звільнення по амністії та у зв'язку із помилуванням, за хворобою, т.ін.).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Теорія держави і права: підручник для студ. юрид. вищ. навч. закл. / за ред. О.В. Петришина. – Х.: Право, 2014. – 368 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укл. О. Єрошенко. – Донецьк: ТОВ «Глорія Трейд». 2012. – 864 с.
3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 92, пункту 6 розділу X "Перехідні положення" Земельного кодексу України (справа про постійне користування земельними ділянками) від 22 вересня 2005 р. № 5-рп/2005 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-05>.
4. Рішення Конституційного Суду України від 11 жовтня 2011 р. № 11-рп/2005 (справа про строки адміністративного затримання) //
5. Андрушко П.П. Юридическая природа и значение исполнения приказа и выполнение профессиональных функций в советском уголовном праве: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 – К.: Киев. гос. ун-т им. Тараса Шевченка, 1987. – 24 с.
6. Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність судів і працівників правоохоронних органів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992 р. № 8 // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах / упоряд. В.В. Рожнова, А.С. Сизоненко, Л.Д. Удалова. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2011. – С. 100-108.
7. Про судову практику в справах про злочини, пов'язані з порушеннями режиму відбування покарання в місцях позбавлення волі: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 берез. 1993 р. № 2 // Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах / упоряд. В.В. Рожнова, А.С. Сизоненко, Л.Д. Удалова. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2011. – С. 109-116.
8. Про ратифікацію факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання: Закон України від 21 липня 2006 р. // Зб. поточного законодавства, нормативних актів, арбітражної та судової практики. – 2006. – № 33. – С. 20-25.
9. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 2 // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах / упоряд. В.В. Рожнова, А.С. Сизоненко, Л.Д. Удалова. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2011. – С. 172-175.
10. Про судову практику у справах про хабарництво: Постанова Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах від 26 квіт. 2002 р. № 5 // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах / упоряд. В.В. Рожнова, А.С. Сизоненко, Л.Д. Удалова. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2011. – С. 172-175.

11. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення окремих положень частини першої статті 4 Цивільного процесуального кодексу України (справа про охоронюваний законом інтерес) від 1 грудня 2004 р. № 18-рп/2004 // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v018p710-04>.
12. Великий тлумачний словник української мови / Упоряд. Т. В. Ковальова. – Х.: Фоліо, 2005. – 767 с.
13. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 29 грудня 2014 р. № 2186/5 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 4. – Ст. 88.
14. Полторацький проти України: рішення Європейського Суду з прав людини від 29 квітня 2003 р. // Огляд рішень Європейського Суду з прав людини. – Донецьк: Донецький Меморіал, 2011. – С. 27-30.
15. Гейро Ж.-Ф, Тюаль Ф. Геостратегія преступности / Жан-Франсуа Гейро, Франсуа Тюаль; пер. с франц. – К.: «Издательский дом «Скиф», 2014. – 292 с.
16. Про практику розгляду судами справ про корупційні діяння та інші правопорушення, пов'язані з корупцією: постанова Пленуму Верховного Суду України від 25 травня 1998 р. № 13 // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах / упоряд. В. В. Рожнова, А. С. Сизоненко, Л. Д. Удалова. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2011. – С. 152-159.
17. Кац та інші проти України: Рішення Європейського Суду з прав людини від 18 грудня 2008 р. // Огляд рішень Європейського Суду з прав людини. – Донецьк: Донецький Меморіал, 2008. – С. 6-9.
18. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням товариства з обмеженою відповідальністю "Пріма-Сервіс" ЛТД щодо офіційного тлумачення положення пункту 7 частини третьої статті 129 Конституції України та за конституційним поданням 54 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень частини шостої статті 12, частини першої статті 41 Кодексу адміністративного судочинства України, частини другої статті 197 Цивільного процесуального кодексу України, а також частини восьмої статті 81-1 Господарського процесуального кодексу України (справа про фіксування судового процесу технічними засобами) від 8 грудня 2011 р. № 16-рп/2011 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-11>.
19. Рішення Конституційного Суду України від 29 серпня 2012 р. № 16-рп/2012 у справі за конституційними поданнями 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини четвертої статті 18, статті 171-¹, частини першої статті 180 Кодексу адміністративного судочинства України, 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини четвертої статті 18, частин другої, третьої, п'ятої статті 171-¹, частин другої, шостої статті 183-¹ Кодексу адміністративного судочинства України та 54 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини першої статті 89 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“, частини четвертої статті 18, статті 171-¹ Кодексу адміністративного судочинства України (справа про підсудність окремих категорій адміністративних справ) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-12>.
20. Застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і зброї у місцях позбавлення волі / за заг. ред. д.ю.н., проф. О.М. Джузи та д.ю.н., проф. О.Г. Колба. – К.: Видавництво-Кондор, 2016. – 236 с.
21. Нечипорук і Йонкало проти України (Necheroruk and Yonkalov. Ukraine): рішення Європейського Суду з прав людини від 21 квітня 2011 року // Практика Європейського Суду з прав людини. – Рішення. Коментарі. – 2011. – № 4 (05). – С. 170-236.
22. Як змусити стандарти працювати : практ. посіб. по ефективному застосуванню Міжнародних тюремних правил. – [Текст.]. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2001. – 212 с.
23. Сванидзе Э. Борьба с жестоким обращением и безнаказанностью: Права лиц, лишенных свободы и обязанности должностных лиц органов правопорядка: 11 ключевых вопросов и ответов. – К.: «К.І.С.», 2011. – 40 с.

**ON THE EFFICIENCY OF APPLICATION OF PRINCIPLES OF THE RIGHT IN
CRIMINAL-EXECUTIVE ACTIVITY OF PERSONNEL OF BODIES AND INSTITUTIONS
OF CARRIAGE OF UKRAINE****J. LIHOVICKIY**

Formulation of the problem. As the practice of execution of criminal penalties in Ukraine shows, one of the problems that arises in the implementation of the objectives of the criminal-executive legislation and its purpose, which are defined in Art. 1 of the Criminal Procedure Code (hereinafter referred to as CRC) of Ukraine, is the inadequate level and low effectiveness of the application of criminal law principles of the law by the personnel of the State Criminal Execution Service (DKVD) of Ukraine in criminal activity. At the same time, the content of this problem lies in several planes, namely:

A) inaccurate understanding by the staff of the organs and institutions of the execution of punishments in the meaning of the word "principle" and in general the content of the principles of law that these persons can apply in practice;

B) in the various interpretations of the content of the principles of law at the doctrinal (legal) level;

C) in the repetition of inter-sectoral and branch-based principles of law, as well as the principles of the institutes of law; In the laws that regulate the sphere of punishment;

D) in some peculiarities of the implementation of the principles of international law concerning the sphere of execution of penalties in criminal activity.

Thus, one should admit that there is a complex theoretical and applied problem that needs to be solved at the scientific and normative levels, which caused the choice of the subject of this scientific article, as well as its main task - to develop scientifically grounded ways to improve the legal mechanism of these questions.

Study status. The study of scientific literature has shown that the development of the problem of criminal-executive activities of the personnel of bodies and institutions for the execution of sentences is quite active in the following scholars, such as: K.A. Autukhov, O.M. Bandurka, V.A. Badira, I.G. Bogatyryov, O.I. Bogatyreva, O.M. Dzhuzha, T.A. Denisova, O.G. Kolb, I.M. Kopotun, V.Ya. Konopelsky, V.O. Merkulova, A.H. Stepanyuk, V.M. Trubnikov, I.S. Yakovets and others.

In addition, in the context of the content of those issues and tasks that constitute the subject of observance of this work, scientific searches are carried out unsystematically and not purposefully, which was an additional argument in choosing its subject and setting the priority goal.

Statement of the main provisions. As established in the course of this monographic study, along with the fundamental principles of criminal activity, the staff of the Internal Affairs Committee of Ukraine actively uses the so-called general principles of law, that is, those initial provisions that are inherent in law as a whole, and also operate in all branches and institutions of law [1, c. 128].

The following principles apply to the general principles of the work of the staff of penitentiary organs and establishments in the field of execution of sentences: a) legal certainty; B) proportionality; C) good faith; D) reasonableness [1, c. 128].

The basis of the principle of legal certainty forms the concept of predictability (assumption, vision of something in the future, etc.) [2, c. 497], according to which the subject of the right must be able to plan his actions with confidence that they know about the legal consequences of their actions [1, c. 128].

The material expression of this principle can be the provisions of Section V of the Law of Ukraine "On the State Criminal Execution Service of Ukraine", which defines the legal and social protection of the personnel of the SCFU of Ukraine, which is brought to the attention of all persons who enter the service or work in the bodies and institutions of execution Punishment, that is, thus their legal certainty in criminal-executive relations is realized.

As to this, in the decision of the Constitutional Court of Ukraine dated September 22, 2005 No. 5-rp / 2005 (case concerning the permanent use of land plots) [3] and dated October 11,

---

2011 / № 11-rp / 2011 (case on the terms Administrative detention) [4], the principle of legal certainty is a meaningful expression of such constitutional principles as: the rule of law; Equality and justice, as well as the fact that in the other situation the same application of law can not be ensured, which inevitably leads to arbitrariness. At the same time, since the ideas of legal certainty should be implemented in the process of rule-making, and the realization of law (law enforcement), including the scope of punishment, scientists logically deduced two groups of requirements that must be brought to the content of the principle of legal certainty [1, p. 129], namely:

1) requirements for normative legal acts. In particular, such sources should be clear, non-contradictory and should offer a complete settlement. In addition, these acts must be publicly disclosed, and should not be reversed, be stable and consistent. As in this connection it is defined in Part 2 of Art. 41 of the Criminal Code of Ukraine, an order or order is lawful if they are given by the appropriate person, in the proper manner and within its powers and content does not contradict the current legislation and are not connected with violation of constitutional rights and freedoms of man and citizen [5].

Important in this context are the provisions of paragraph 3 of the resolution of the Plenary Session of the Supreme Court of Ukraine "On the application by courts of law, which provides for responsibility for encroachments on life, health, dignity and property of judges and law enforcement officers" of June 26, 1992, No. 8, In which it is considered that if the actions brought to account of a person were a reaction to the illegal actions of a judge, an employee of a law enforcement agency, a member of public organizations for the protection of public order or a serviceman or a person called we are not friendly relations not connected with the performance of his duties victim committed, if for this reason, it is necessary to qualify as a crime against a person or property [6, c. 101];

2) the requirements for their application.

Their content is that the legal acts must be implemented; There should be a practice of their identical application; Court decisions must be final, binding and enforceable [1, c. 129]. In the context of the content of the criminal activity of the staff of the Internal Affairs Committee of Ukraine, the resolution of the Plenary Session of the Supreme Court of Ukraine No. 2 of March 26, 1993 "On judicial practice in cases of crimes connected with violations of the regime of serving sentences in places of deprivation of liberty" is indicative. [7]. Thus, in paragraph 3 of this resolution an exclusive list of officials who may be victims of these crimes is defined, namely those which, in accordance with Art. 135 CFCs of Ukraine enjoy the right to apply measures to encourage and enforce sentences [7, c. 109], which is directly related to the content of the principle of legal certainty of criminal-executive activities of the personnel of penitentiary organs and institutions.

In turn, the principle of proportionality (dimensionality), as correctly established by SP Pogrebnyak, is based on the idea of justice and is seen as an element of the rule of law principle [1, c. 129].

In accordance with the content of this principle, legal actions and power decisions must pass a proportionality test that includes the following criteria:

A) the means intended to achieve the goal of power should be suitable for achieving this goal (relevance). So in part 4 of Art. 6 CEC states that the means of correction and resocialization of convicts are applied taking into account the type of punishment, the personality of the convicted person, the nature, degree of social danger and the motives of the criminal offender committed and the behavior of the convicted person while serving the sentence;

As practice shows when assessing the appropriateness of a particular medium, it is necessary to take into account the impossibility of using prohibited means (eg torture), which makes it inappropriate to further analyze any restrictions on their proportionality. In addition, the legitimacy of the purpose of the use of the remedy, which should follow from the Constitution of Ukraine (in particular, Article 27, which states that no one can be arbitrarily deprived of life) and laws (for example, the Law of Ukraine of July 21, 2006 "On The ratification of the Optional Protocol to the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment "[8]).

At the same time, as scientifically proved scientifically, the appropriateness of the means does not necessarily indicate that it is the only possible. If there are other, less burdensome means, then the state has no reasonable grounds to use means that involve more interference: the softer means are optimal; They are more in line with the interests of citizens; While equally responding to the interests of the state [1, c. 129]. As to this, in paragraph 17 of the resolution of the Plenary Session of the Supreme Court of Ukraine of April 26, 2002, No. 2 "On conditional release of the serving of a sentence and a replacement, the part which was not served is more lenient", since the trial of the issue of conditional early release From serving a sentence or not having served part of the sentence more lenient, has a great educational and preventive effect both on the convict himself and on other persons, the courts during the hearing on matters of this category should pay special attention to the explanation of the convict, before The representatives of the sentencing authority, the supervisory committee or the children's service in the substance of the submitted submission [9, c. 174].

B) from among all suitable ones, one should choose the one that least restricts the right of a private person (necessity). So, in the 16th century. 134 Criminal Code provides for the provision that the administration of the colony when establishing the fact of the violation of the person serving the sentence in the form of imprisonment, the requirements of the regime must promptly begin the verification of the reasons, circumstances and motives for committing the violation, the behavior of this person to commit a misdemeanor, determine the number and The nature of the previously imposed penalties, as well as get her explanation of the nature of the misdemeanor. As a result of such an examination, a decision is made on expediency or inappropriate application of the person who is serving a sentence in the form of imprisonment, measures of recovery, and their nature is substantiated;

C) the loss of a person from the restriction of his right should be proportional to the benefit of achieving the goal (proportionality in the narrow sense, which in science is also called the principle of balancing [1, c. 129].

In addition, the examination of proportionality in such cases also involves comparing the intensity of the intervention with the pursued purpose. In doing so, the legal and moral values of society are taken into account, weighing and balancing the rights, interests and goals of the parties. In this situation, the balance can be considered fair (reasonable) only if the restriction introduced does not infringe on the very essence of a right and does not lead to the loss of its real content [1, c. 129-130]. How about I.S. Yakovets, it can be argued that, in particular, in order to optimize the process of implementing the penalty, it is necessary to bring existing restrictions on the convicts in line with the requirement of validity, eliminating the existence of those that do not contribute to security, prevention of crimes and disorder.

As it is established in the course of this study, in the legal mechanism of criminal-executive activity of personnel of penal institutions and institutions, a significant place is given to such a general principle of law as the principle of bona fide. Its content implies the need for conscientious and honest behavior of subjects in the performance of their legal obligations and the exercise of their subjective rights [1, c. 130]. In particular, in Part 1 of Art. 16 of the Law of Ukraine "On the State Criminal Execution Service of Ukraine" in this regard, it is noted that the personnel of the Ukrainian Securities and Exchange Commission are obliged to strictly comply with the laws of Ukraine, adhere to the norms of professional ethics, and treat the convicted persons and persons taken into custody in a humane manner.

In addition, the principle of bona fide contains requirements that help eliminate or mitigate the shortcomings of the abstract and formal nature of law, bring it closer to the ideals of justice, equality, liberty and humanism [1, c. 130]. As stated in paragraph 18 of the resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine of April 26, 2002 No. 5 "On judicial practice in cases of bribery", in accordance with paragraph 2 of the note to the article. 368 of the Criminal Code, officials who hold a responsible position are persons specified in paragraph 1 of the remarks to Article. 364, whose posts according to Art. 25 of the Law of Ukraine of December 16, 1993, No. 3723-XII (3723-12) "On the Civil Service of Ukraine" are classified in the third, fourth, fifth and sixth categories, as well as judges, prosecutors and investigators, heads, deputies of heads of state bodies Power and management, bodies of local self-government, their structural divisions and units. Personnel who are particularly responsible are persons specified in Part 1 of Art. 9

named Law and persons whose positions according to Art. 25 of this Law are classified in the first and second categories.

The above lists are exhaustive and not subject to broad interpretation. At the same time, the court's conclusion that the official took a responsible or particularly responsible position must be properly motivated [10, c. 199].

According to SP Pogrebnyak, and it is possible to agree with it in full, honesty and realization of rights and observance of duties, implementation of rule-making, enforcement and interpretation, respectively, not only to the letter of law, but also to his spirit [1, c. 130].

An additional argument in favor of such a conclusion is the decision of the Constitutional Court of Ukraine of December 1, 2004 No. 18-rp / 2004 (case about protected interest) in which conscientiousness is defined as one of the general legal principles [11].

Proceeding from the etymological meaning of the word "honesty" (one who honestly, diligently and conscientiously performs his duties) [12, c. 151] and the results of special scientific research on identified problems [13 c. 130], two principles can be distinguished in the principles of good faith of the staff of the Internal Affairs Department of Ukraine in the field of execution of sentences:

- A) honesty in the exercise of rights and powers;
- B) honesty in the performance of duties.

In the first case, conscientiousness is associated with the rights and powers of the staff of penitentiary institutions and institutions.

Under the subjective right of a person in legal scientific literature is understood as a guaranteed by law the measure of possible behavior of a person [1, c. 238].

The rights of officials and officers of the DKVS of Ukraine are specified in Part 2 of Art. 18 of the Law of Ukraine "On the State Criminal Execution Service of Ukraine", which, as it follows from the content of paragraph 14 of Part 2 of this legal norm, are inexhaustible. In addition, it should be borne in mind that abusive use of the law is inadmissible. As in this connection, it is stated in Art. 23 of the Constitution of Ukraine, every person has the right to free development of his personality, if the rights and freedoms of other people are not violated, and has obligations to a society in which the free and comprehensive development of his personality is ensured.

Proceeding from this, SP Pogrebnyak aptly noted that abuse of the law is a kind of distortion of law, since in this case the person gives his actions a complete appearance of legal correctness, using in reality his rights, separate norms and institutions of law for opposing purposes, which pursues a positive right.

Significant in this context is the judgment of the European Court of Human Rights dated April 29, 2003 in the case of Poltoratsky v. Ukraine, which recognized the facts of the use of violence against this person in a prison in Ivano-Frankivsk, and noted in this connection that insufficiency The means can not, in principle, justify conditions which are so unsatisfactory that they exceed the threshold of treatment that violates the article of the Convention. In addition, the court noted that the economic problems of Ukraine in any case can not explain and justify certain conditions of detention, which in this case were found to be inadmissible [14, c. 27-30].

Interestingly on this, there is another conclusion to which Jean-François Geiro came, namely: the criminal sphere by its nature is where its participants attempt to divert you deceptively, blind by a collision light or hide under the mask of benevolence [15, c. 33].

Under the authority of interpretative dictionaries understood the right granted to anybody to carry out something [12, c. 484].

The powers of the staff of the penal institutions and establishments are established in their job descriptions in accordance with the work performed and brought under the painting, as provided for in Art. 57 of the Constitution of Ukraine, taking into account, in particular, the provisions of this article that the laws and other normative-legal acts defining the rights and duties of citizens are not brought to the attention of the population in accordance with the procedure established by law are not valid.

In the same way, in such a situation, judicial practice goes. Thus, in paragraph 6 of the resolution of the Plenum dated May 25, 1998, No. 13 "On the practice of reviewing cases of corruption cases by the courts and other corruption-related offenses", the Supreme Court of Ukraine clarified that a person acquires the status of a civil servant from At the time of taking a

decision on enrollment as a civil servant, regardless of whether she has taken an oath or not, as well as whether her rank has been assigned and whether she has been warned about the established articles. 5 of the Law of Restrictions. That is why, in each such case, the courts should check the existence of an act of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the appointment of a person to be held liable to a category of civil servants [16, c. 154].

As for the second aspect of the content of the principle of bona fide conscientiousness in the performance of duties, it also has a meaningful expression in the criminal activity of the staff of the SCFU of Ukraine.

In the theory of law under the legal obligation is defined by the rules of law measure of proper behavior of the person [1, c. 239].

Legal responsibilities of the personnel of the bodies and institutions for the execution of punishments are defined in Part 1 of Art. 18 of the Law of Ukraine "On the State Criminal Execution Service of Ukraine" and in other laws (paragraph 20 part 1 of this article).

Analysis of the contents of Part 1 of Art. 18 of the said Law and other laws allows us to conclude that the legal obligation for a separate person from the staff of the SCSU of Ukraine provides:

A) the need for certain actions (to execute punishments in accordance with the requirements of the criminal-executive legislation (paragraph 1 of part 1 of Article 18 of the Law)) or refrain from them (not to show cruelty, not human or degrading the human dignity of the treatment of the convicted persons (Part 1 of Article 16 of the Law));

B) the need to respond to the legitimate requirements of the authorized person (in accordance with the requirements of Part 2, Article 21 of the Law, the legal requirements and instructions of officials and officers of the State Tax Service of Ukraine are mandatory for execution. It does not fulfill the legal requirements and instructions of these persons and interference in their activities Entails the liability stipulated by law);

C) the need not to prevent the authorized person from enjoying the benefits to which he is entitled (according to Article 18, paragraph 2, clause 1 of the Law, officials and officers of penal institutions and institutions are obliged to ensure the observance of human and civil rights, the exercise of legal rights and The interests of convicts and persons taken into custody, requirements of the law on the execution and serving of criminal sentences);

D) the need to bear responsibility for failure to fulfill their duties [1, c. 239-240] (as it follows from the content of Part 3 of Article 16 of the Law, in the case of the actions specified in part 2 of this article (strict attitude towards convicts, a person of ordinary or commanding staff or an employee of the criminal executive service shall be dismissed from service (Work) if he has been convicted of a verdict of a court that has come into force or if during the year for the same actions, a disciplinary penalty has already been applied to him).

In a judgment of the European Court of Human Rights dated December 18, 2008, in the case of "Katz and Others v. Ukraine", the said court found it a violation of Art. The inactivity of the personnel of the SIZO in Kyiv, which led to the death of the detainee in custody Olga Bilyak, was associated with inhuman treatment of this person [17, c. 6-9].

As the results of this study showed, the role and place in the criminal activity of the staff of the Internal Affairs Department of Ukraine is played by such a general principle of law as the principle of reasonableness.

In legal practice, this principle is regarded as a component of the rule of law. This, in particular, focuses attention in the decision of the Constitutional Court of Ukraine dated December 8, 2011, No. 16-rp / 2011 (case on fixing the trial by technological means) [18] and from August 29, 2012 # 16-rA / 2012 (Case on the jurisdiction of certain categories of administrative cases) [19].

The content of this principle requires the validity and consistency of the behavior of subjects of law (including the subjects of power), and also establishes the need for their prudence [1, c. 130]. In particular, as noted in connection with this in Part 2 of Art. 106 of the CEC of Ukraine for the application of measures of physical influence, special measures and means, if circumstances allow, and in part 4 of this article, the following: if the application of measures of physical influence can avoid me, they should not exceed the measure necessary for the implementation of the duties imposed on the administration of the colony " And should be reduced to the task of the

slightest damage to the health of offenders. In case of need, the administration of the colony is obliged to immediately provide assistance to the victim [20, c. 33-59].

Significant in this context is the judgment of the European Court of Human Rights dated April 21, 2011, in the case of *Nechiporuk and Yonkalo v. Ukraine*, in which the court found the violation of Art. 3 of the Convention, namely, that in relation to gr. Nongovernmental prisoners were subjected to torture by the SIZO staff [21, p. 24-27].

Taking into account the above facts, the researchers concluded that the principle of reasonableness required to verify the actions of these individuals in accordance with common sense, using the standard of "ordinary prudent person" (a person who has a normal, average level of intelligence, knowledge and life experience) [1, with. 131].

An important point in this sense is the assessment of the effectiveness of actions, in particular, the staff of penitentiary agencies and institutions [22, p. 17-18]. However, as E. Svanidze correctly noted, regardless of the grounds for deprivation of liberty or the nature of the crime in which the detainee is suspected, the latter should not be subjected to ill-treatment, including from the staff of the institutions of pre-trial detention [23, c. 8].

These are in general the content of the general principles of law, which (and, somewhere, as established in the input of this study, are already implemented in practice) were used in the criminal activity of the staff of the Internal Affairs Department of Ukraine.

Conclusion. If to generalize the existing approaches and results of this monographic development in science, then under the general principles of criminal executive activity of personnel of penal institutions and institutions should be understood those initial provisions of law that are inherent to him as a whole and reflected in the criminal-executive legislation, as well as intersectoral institutes Rights regulating legal relations in the field of execution of sentences (conditional release from punishment and detention, amnesty and amnesty, for Sparrow, etc.).

REFERENCE:

1. Teoriya derzhavy i prava: pidruchnyk dlya stud. yuryd. vyshch. navch. zakl. / za red. O.V. Petryshyna. – KH.: Pravo, 2014. – 368 s.
2. Velykyy tлумachnyy slovnyk suchasnoyi ukrayins' koyi movy /Ukl. O. Yeroshenko. – Donets' k: TOV «Hloriya Treyd». 2012. – 864 s.
3. Rishennya Konstytutsiynoho Sudu Ukrayiny u spravi za konstytutsiynym podannym 51 narodnoho deputata Ukrayiny shchodo vidpovidnosti Konstytutsiyi Ukrayiny (konstytutsiynosti) polozhen' statti 92, punktu 6 rozdil X "Perekhidni polozhennya" Zemel' noho kodeksu Ukrayiny (sprava pro postiyne korystuvannya zemel' nymy dilyankamy) vid 22 veresnya 2005 r. № 5-rp/2005 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-05>.
4. Rishennya Konstytutsiynoho Sudu Ukrayiny vid 11 zhovtnya 2011 r. № 11-rp/2005 (sprava pro stroky administratyvnoho zatrymannya) //
5. Andrushko P.P. Yurydycheskaya pryroda y znachenye yspolnenye prykaza y vypolnenye professional' nykh funktsyy v sovet-skom uholovnom prave: Avtoref.dys... kand. yuryd. nauk: 12.00.08 – K.: Kyev.hos. un-t ym. Tarasa Shevchenka, 1987. – 24 s.
6. Pro zastosuvannya sudamy zakonodavstva, shcho peredbachaye vidpoval' nist' za posyahannya na zhyttya, zdorov' ya, hidnist' ta vlasnist' sudiv i pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv: : Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrayiny vid 26 chervnya 1992 r. № 8 // Postanovy Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrayiny u kryminal' nykh spravakh / uporyad. V.V. Rozhnova, A.S. Syzonenko, L.D. Udalova. – K.: PALYVODA A.V., 2011. – S. 100-108.
7. Pro sudovu praktyku v spravakh pro zlochyny, pov" yazani z porushennyamy rezhyumu vidbuvannya pokarannya v mistyakh pozbavlennya voli : Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrayiny vid 26 berez. 1993 r. № 2 // Postanovy Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrayiny v kryminal' nykh spravakh / uporyad. V.V. Rozhnova, A.S. Syzonenko, L.D. Udalova. – K.: PALYVODA A.V., 2011. – S. 109-116.
8. Pro ratyfikatsiyu fakul' tatyvnoho protokolu do Konventsiyi proty katuvan' ta inshykh zhorstokyykh, nelyuds' kykh abo takyykh, shcho prynyzhuyut' hidnist' , vydiv povodzhennya ta pokarannya: Zakon Ukrayiny vid 21 lypnya 2006 r. // Zb. potochnoho zakonodavstva, normatyvnykh aktiv, arbitrazhnoyi ta sudovoyi praktyky. – 2006. – № 33. – S. 20-25.

9. Pro umovno-dostrokove zvil' nennya vid vidbuvannya pokarannya i zaminu nevidbutoyi chastyny pokarannya bil' sh m" yakym: Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrayiny vid 26 kvitnya 2002 r. № 2 // Postanovy Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrayiny u kryminal' nykh spravakh / uporyad. V.V. Rozhnova, A.S. Syzonenko, L.D. Udalova. – K.: PALYVODA A.V., 2011. – S. 172-175.

10. Pro sudovu praktyku u spravakh pro khabarnytstvo : Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrayiny u kryminal' nykh spravakh vid 26 kvit. 2002 r. № 5// Postanovy Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrayiny u kryminal' nykh spravakh / uporyad. V.V. Rozhnova, A.S. Syzonenko, L.D. Udalova. – K.: PALYVODA A.V., 2011. – S. 172-175.

11. Rishennya Konstytutsiynoho Sudu Ukrayiny u spravi za konstytutsiynym podannym 50 narodnykh deputativ Ukrayiny shchodo ofitsiynoho tlumachennya okremykh polozhen' chastyny pershoi statti 4 Tsyvil' noho protsesual' noho kodeksu Ukrayiny (sprava pro okhoronyuvany zakonm interes) vid 1 hrudnya 2004 r. № 18-rp/2004 // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v018p710-04>.

12. Velykyy tlumachnyy slovnyk ukrayins' koyi movy /Uporyad. T. V. Koval' ova. – KH.: Folio, 2005. – 767 s.

13. Pravyla vnutrishn' oho rozporyadku ustanov vykonannya pokaran' : zatv. Nakazom Ministerstva yustytseyi Ukrayiny vid 29 hrudnya 2014 r. № 2186/5 // Ofitsiyyny visnyk Ukrayiny. – 2015.– № 4. – St. 88.

14. Poltorats' kyy proty Ukrayiny: rishennya Yevropeys' koho Sudu z prav lyudyny vid 29 kvitnya 2003 r. // Ohlyad rishen' Yevropeys' koho Sudu z prav lyudyny. – Donets' k: Donets' kyy Memorial, 2011. – S. 27-30.

15. Heyro ZH.-F, Tyual' F. Heostrategya prestupnosti / Zhan-Fransua Heyro, Fransua Tyual' ; per. s frants. – K.: «Yzdatel' skyy dom «Skyf»», 2014. – 292 s.

16. Pro praktyku roz·hlyadu sudamy sprav pro koruptsiyni diyannya ta inshi pravoporushennya, pov" yazani z koruptsiyeyu: postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrayiny vid 25 travnya 1998 r. № 13 // Postanovy Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrayiny u kryminal' nykh spravakh / uporyad. V. V. Rozhnova, A. S. Syzonenko, L. D. Udalova. – K. : PALYVODA A.V., 2011. – S. 152-159.

17. Kats ta inshi proty Ukrayiny: Rishennya Yevropeys' koho Sudu z prav lyudyny vid 18 hrudnya 2008 r. // Ohlyad rishen' Yevropeys' koho Sudu z prav lyudyny. – Donets' k: Donets' kyy Memorial, 2008. – S. 6-9.

18. Rishennya Konstytutsiynoho Sudu Ukrayiny u spravi za konstytutsiynym zvernennym tovarystva z obmezhenoyu vidpovidal' nisty "Prima-Servis" LTD shchodo ofitsiynoho tlumachennya polozhennya punktu 7 chastyny tret' oyi statti 129 Konstytutsiyi Ukrayiny ta za konstytutsiynym podannym 54 narodnykh deputativ Ukrayiny shchodo vidpovidnosti Konstytutsiyi Ukrayiny (konstytutsiynosti) okremykh polozhen' chastyny shostoyi statti 12, chastyny pershoi statti 41 Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrayiny, chastyny druhoyi statti 197 Tsyvil' noho protsesual' noho kodeksu Ukrayiny, a takozh chastyny vos' moyi statti 81-1 Hospodars' koho protsesual' noho kodeksu Ukrayiny (sprava pro fiksuвання sudovoho protsesu tekhnichnymy zasobamy) vid 8 hrudnya 2011 r. № 16-rp/2011 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-11>.

19. Rishennya Konstytutsiynoho Sudu Ukrayiny vid 29 serpnia 2012 r. № 16-rp/2012 u spravi za konstytutsiynym podannym 49 narodnykh deputativ Ukrayiny shchodo vidpovidnosti Konstytutsiyi Ukrayiny (konstytutsiynosti) polozhen' chastyny chetvertoyi statti 18, statti 171-1, chastyny pershoi statti 180 Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrayiny, 50 narodnykh deputativ Ukrayiny shchodo vidpovidnosti Konstytutsiyi Ukrayiny (konstytutsiynosti) polozhen' chastyny chetvertoyi statti 18, chastyn druhoyi, tret' oyi, p" yatoyi statti 171-1, chastyn druhoyi, shostoyi statti 183-1 Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrayiny ta 54 narodnykh deputativ Ukrayiny shchodo vidpovidnosti Konstytutsiyi Ukrayiny (konstytutsiynosti) polozhen' chastyny pershoi statti 89 Zakonu Ukrayiny „Pro sudoustruy i status suddiv“, chastyny chetvertoyi statti 18, statti 171-1 Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrayiny (sprava pro pidsudnist' okremykh katehoriy administratyvnykh sprav) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-12>.

20. Zastosuvannya zakhodiv fizychnoho vplyvu, spetsial' nykh zasobiv i zbroyi u mistyakh pozbavleniya voli / za zah. red. d.yu.n., prof. O.M. Dzhuzhy ta d.yu.n., prof. O.H. Kolba. – K.: Vydavnytstvo-Kondor, 2016. – 236 s.

21. Nechyporuk i Yonkalo proty Ukrainy (Necheporuk and Yonkalov. Ukraine): rishennya Yevropeys' koho Sudu z prav lyudyny vid 21 kvitnya 2011 roku // Praktyka Yevropeys' koho Sudu z prav lyudyny. – Rishennya. Komentari. – 2011. – № 4 (05). – S. 170-236.

22. Yak zmusyty standarty pratsyuvaty : prakt. posib. po efektyvnomu zastosuvannyu Mizhnarodnykh tyuremnykh pravyl. – [Tekst.]. – Donets' k : Skhidnyy vydavnychy dim, 2001. – 212 s.

23. Svanydze É. Bor' ba s zhestokym obrashchenyem y beznakazannost' yu: Prava lyts, lyshennykh svobody y obyazannosti dolzhnostnykh lyts orhanov pravoporyadka: 11 klyuchevykh voprosov y otvetov. – K.: «K.I.S.», 2011. – 40 s.